

policijska oblast. Nadalje se naroča policijskim oblastim, da naj strogo pazijo na to, ali taka mladina kupuje cigarete in jih kadi. Prodaja cigaret in alkoholnih pijač taki mladini je prepovedana in tudi bivanje v gostilnah in kavarnah. Da se prepreči mladini nabava cigaret, se ne smejo nikjer nameščati avtomati za tobak in cigarete. Kdor prekrši to zapoved, se kaznuje z ječo do enega leta, upošteva se okolnosti pa v zapor ali denarno globo do 1500 mark. Enake kazni zadenejo tistega, ki bi po svoji lastni krivdi ne pazil na podrejenost mladinu, da bi ne izpolnjevala tega ukaza.

Objavljajoč ta strogi, a potrební ukaz v varstvo mladine, dostavlja »Edinost«: »Tako torej na Nemškem. Vprašamo le tako mimogrede, ali ne bi bil kak podoben ukaz več kot primeren tudi pri nas in še prav posebno v Trstu? Ali ne vidimo tu, kako se mladina obeh spolov, in to ne samo ona od 14. do 18. leta, potika in potepa brez smotra po tržaških ulicah podnevi in ponoči, temveč tudi mladina obojega spola pod 14. letom starosti? Ali ne vidimo skoraj na vsak korak na ulici frkolinov s cigareto v ustih, frkolinov, ki sicer nimajo morda niti koščka polente v želodcu, ki prodajajo skoraj še platno, a cigareta mora biti? Ali ne vidimo v večernih urah raznih javnih lokalov nabito polnih take mladine, o kakršni govori zgoraj omenjeni odlok nemškega generala, mladine obeh spolov, ki ne molijo ravno rožnega venca med seboj? Ali ne vidimo — ne, rajši ne glejmo, ker bi videli preveč! Ali bi potemtakem ne bilo dobro, da bi tudi v Trstu posnemali Kasselskega poveljnika, generala pl. Hargwitza?«

Mi pa pravimo: Žal, da nima v teh hudih, grozljivih časih tako pokvarjene mladine samo Kassl in Trst, ampak je nemoralnost in popačenost svoje grozovite mreže razpredla po vseh večjih in — stokrat žal! — tudi po manjših krajih! Kuga demoralizacije se širi. Celo spolne bolezni se pasejo po krvi in mozgu obojega spola! To je pač ena najgroznejših posledic sedanjega vlahnega časa! Radikalna in brezobzirna odpora je nujno potrebna!

Posebno šola, učitelji in učiteljice imajo najnujnejšo in najsvetejšo nalogo in dolžnost, da z besedo in še bolj z lastnim zgledom dvigajo javno moralo iz propasti ter svetijo kakor luč kreposti in čednosti na čelu zastrupljajoče se javnosti!

Kar je šola gradila s trudom dolga leta, to naj bi bilo sedaj vse uničeno? Ne, to se ne sme zgoditi! Pazite na otroke, oklepajte se jih z ljubeznijo! Groza izpreleta človeka, če pomisli, kako bo bodoče življenje onih, ki se sedaj napajajo s strupom, ki razjeda dušo in telo! Pomislimo, da smo učitelji in učiteljice ljudstva, ljudski učitelji in učiteljice, ki ne smemo v teh strašnih časih pozabiti svojega ljudstva!

Vemo, da vsi, ki so pripadniki našega stanu iz ljubezni do njega in do mladine, branijo sedaj javno moralo in dostojanstvo človečanstva z vsemi dopustnimi sredstvi — tudi z lastnim življenjem, saj je zgled najjačje vzgojno sredstvo! Vendar smatra učiteljstvo za svojo dolžnost, da kaže javno in glasno na to globoko rano, pričakujoč nujne pomoči pri nje zdravljenju!

Novo življenje.

V 3. številki »Zadruga« čitamo pod gorenjim naslovom izboren članek izpod peresa dr. Božiča, ki ga zaradi njegove jedrovitosti in aktualnosti ne smemo prezreti. Na uresničenju tega, o čemer govori dr. Božič, pripade učiteljstvu velika, da, glavna naloga!

Članek se glasi: Svetovna vojna ima kot gospodarsko posledico tudi učinek, da nas neprosto-voljno navaja k treznemu, varčnemu in preprostemu življenju. Ljudje, ki bi si lahko marsikaj privoščili, tega storiti ne morejo, ker nedostaja blaga. Drugi bi si marsikaj radi privoščili, pa jim manjka denarja. Tretji zopet so taki, ki uvidevajo resnost časa ter si prostovoljno pritr-gajo pri obleki, razkošni hrani itd. ter opuščajo razne razvade iz mirnih časov.

V svetovni vojni se je uničilo mnogo blaga, potrošilo silno mnogo denarja. Res je sicer, da vsaka vojna ustvarja vrednosti; ravno tako je pa tudi resnica, da vsaka vojna več vrednosti uniči, kakor ustvari. Železna industrija, sploh industrije, ki delajo za vojne svrhe, zaslužijo v vojnem času ogromne vsote. — Druge industrije, ki vojnih dobav nimajo, pa so morale zaradi manjkanja sirovin, zaradi nedostajanja delavnih moči in iz raznih drugih vzrokov obrat ustaviti, stroji počivajo v tvornicah in obratu naložen kapital se ne obrestuje, tvorničar z družino, boljši de-

lavci in uradniki, na katerih delo po vojni je tvornica navezana, dobijo v mnogih slučajih plače naprej, obresti od najetih posojil zapadajo itd. Mnogo tvornice je bilo zaradi vojne porušenih, popolnoma opustošenih ali deloma poškodovanih. Celine kmetije, trgi in mesta so izginili s površja zemlje, v obsežnih pokrajinah je videti samo razvaline in poteptano zemljo.

Te uničene vrednosti bo treba po vojni nadomestiti z novimi, kmetiške domove, vasi, trge in mesta bo treba pozidati, zemljo zopet obdelati, porablene sirovine nabaviti, stroje spraviti v tek itd. Za te namene se bo rabilo milijone in milijone.

Kako jih dobiti? O tem vprašanju si belijo glave državni vojskujoči državi že precej časa. Že v času vojne je treba misliti na čase po sklepu mira, na potrebe, ki bodo s sklepom mira brezdvomno nastale.

Gotovo je, da bo k ozdravljenju našega gospodarstva mnogo pripomoglo to, kako si bomo uredili naše življenje. S skromnim življenjem, z opuščanjem raznih navad, z omejenjem lišpa, z utesnjenjem izdatkov zgolj na res potrebne stvari se bo dalo v posameznih gospodarstvih in s tem v celoti jako mnogo doseči. Pridnost, treznost in varčnost, te čednosti so bile do sedaj še vedno edine rešitve iz slabih gospodarskih razmer. — Priden, trezen, varčen in delaven mož se bo zopet gospodarsko povzdignil, lahko miselní zapravljivec pa pojde v nič in izgubi še ono, kar je vojna pustila.

Angleški časopis »Daily News« razvija za Angleško program za novo življenje in pravi: »Za ureditev denarnih razmer našega naroda so upoštevati predvsem tri točke: 1. Izdatki za udobnost in potratnost, luksus, razsipavati vsote, ki bi se jih dalo uporabiti za vojno. 2. Izdatki, ki so v zvezi ne le z finančno lahkomišelnostjo, ampak z razpršenjem sil, brezpomembno porabo energije in moči. 3. Izdatki, ki služijo za pokritje razvad, ki škodujejo narodu. — Zadnja točka je najhujša, najrazširjenjša in najnevarnejša. Resnici na ljubo se ne sme utajiti, da je sedaj v vojni silno velika uporaba alkoholnih pijač zločin na narodu. Pijani moški in ženske, kakor se jih mnogokrat na ulici vidi — to je škandal posebne vrste. In vendar srečamo na Angleškem dan na dan pijance obeh spolov. Ako bi se nam posrečilo, pijančevanje popolnoma zatreti, bi na eni strani prihranili milijone, na drugi strani bi se dale mnoge neuporabljene moči koristno uporabiti. Dolžnost najnujnejše vrste je ta, pripraviti k preprostemu življenju vse one ljudi, ki se sedaj vda-jajo potratnost. Teh ljudi ni malo. Ti ljudje naj že vendar enkrat uvidijo, da se nahajamo v vojni. Slabi zgledi bodo v oči. V mestih in po deželah je videti avtomobile zasebnikov, ki se vozijo samo iz udobnosti in za zabavo... Ako hočemo ubrati pot varčnosti, moramo seveda odložiti veliko številno družabnih navad in razvad. Ne gre, da se eni žrtvujejo na bojnem polju, medtem ko drugi doma pasejo svoje telo. Nepotrebni obilici v obleki in jedi in razsipnosti se mora napraviti enkrat za vselej konec.«

Tem jako umestnim besedam angleškega časopisa, ki veljajo za čas vojne in za čas miru po vojni, imam dodati to-le: Razsipnost in razkošnost sta se vgnezdili tudi v naš narod, in sicer v vse sloje našega naroda od najnižjega do najvišjega. Splošna nezadovoljnost z lastnim stanjem, mržnja proti delu, letanje za udobnimi, brezdelnimi družbami in visokimi plačami, raznovestnost in gizdavost v obleki, nezmernost v jedi in pijači, pohajanje po zabavah, sploh življenje čez mero in čez razmere je spravilo cele sloje, stotine in tisoče v prezadolženost in siromaštvo. Ljudje so videli in vidijo v kulturi le zunanji lišp, lepo obleko, fina jedila, udobno življenje, pozabili so pa in pozabijo, da kultura ne obstoji samo v rafiniranosti uživanja, ampak v omikanosti, srčni izobrazbi, pravilcoljubnosti, treznosti, delavnosti in v stremljenju po izpopolnitvi samega sebe in naroda.

Nočem govoriti proti temu, da bi si ne napravljali življenja lajšega in udobnejšega. Nasprotno je to naša dolžnost. To stremljenje pa mora ostati bolj postranski, ne sme pa postati glavni smoter našega življenja. Glavni smoter našega življenja je in mora ostati ta, da izpolnjujemo svoje dolžnosti kot člani rodovine, naroda, človeške družbe, da izpolnjujemo dolžnosti, ki nam jih nalaga naš poklic, sloj, v katerem živimo, in narod, h kateremu pripadamo. Mnenje, da je človek samo za to ustvarjen in samo za to živi, da se njemu samemu dobro godi, in če pri tem ves svet in vsi drugi poginejo, golo egoistično naziranje o človeškem bitju in poklicu mora, kjer se je ukoreninilo, izginiti.

V gospodarskem oziru ima stremljenje po treznosti in varčnosti celih slojev in narodov velikanski pomen. Trezni in varčni ljudje so podjetni, se gospodarsko okrepijo, ustvarijo sebi in potomcem sigurno in trajno eksistenco. Narod treznih, varčnih in podjetnih ljudi je in bo obenem gospodarsko močan narod, ki nekaj pomeni in ki se ga mora upoštevati.

V združništvu ima stremljenje po treznosti, varčnosti, podjetnosti in pridnosti pomen v tem oziru, da lahko mirno trdimo: Le tam, kjer so te čednosti doma, uspevajo zadruga.

Posebno slovenskemu narodu bi želel, da se v njem te čednosti razširijo. Pijančevanje, ki je razširjeno posebno v vinorodnih krajih, požre vsako leto milijone. Kako bi jih rabili na vseh koncih in krajih, posebno pa v kmetijstvu te milijone! Koliko dobrega bi se lahko z zapravljenim denarjem storilo, kako gospodarstvo povzdignilo, koliko dolgov poplačalo!

Poudarjam: nočem med Slovenci zelotov, nočem potuhnencev, ne pridigujem popolne abstinence in ne samotarstva, nisem proti udobnosti v stanovanjih, lepi, čedni obleki, čednemu obnašanju. Proti razuzdanosti v občevanju, proti gizdavosti in nečimurnosti, proti pijančevanju in zapravljanju, proti brezdelnosti in parasitstvu naj velja boj vseh dobromiselnih in za ljudski in narodni blagor in napredek vnetih ljudi posebno v sedanjem resnem času in v času našega preporeda po vojni!

Malo nas je, vsak je potreben. Z novim življenjem naprimo vse sile, da ohranimo sebe in narod!

Bodočnost človeštva.

Iz predavanja Lidije Gustave Heymannove v ogrskem ženskem komiteju »Svetovne mirovne zveze« v Budimpešti.

Misli in čuvstva ves čas od početka vojne.

Eno leto vojne je poteklo; neizrečno veliko so morale prebiti in pretrpeti žene. — Žene, ki v svetovni zgodovini niso imele ničesar odločevati, so bile v kljub temu takoj pripravljene, lajšati trpljenje in bedo, ki ju je povzročila vojna. — Videti je bilo stare žene, ki so namesto sinov, mlade žene, ki so namesto mož delale in nadomeščale očete. — Vse polje je bilo obdelano od žen. Velika podjetja, ki so doslej odklanjala žensko delo, so mogla le s pomočjo ženskega dela dalje obratovati.

Dokaz svoje sposobnosti so žene doprinesle, ali niso se mogle pospeti na enostranski nacionalizem. V začetku vojne so bile žene, ki so svoje nedorasle sinove podžigale, da so šli v boj; ki so obžalovale, da nimajo več sinov, da bi jih mogle žrtvovati domovini. Toda nasproti tem so bile že takoj v početku vojne žene, ki jim njih blažje čuvstvo ni dovolilo sodelovati na splošnem sovraštvu.

Klic po pomoči!¹

Pod tem naslovom je v zadnji številki »Učit. Tov.« tovariš St. I slikal bedo goriskega ljudskega učiteljstva in penzionistov posebe. Toda tovariši na Goriškem, posebno mi penzionisti na Kranjskem, smo prava Parija med učiteljstvom. Kako strašna beda vlada med nami, o tem je pisal z nami sočuvstvujoče »Slovenski Narod«, priobčivši dne 28. januarja t. l. sledečo notico:

Beda med učitelji-penzionisti.² Neverjetno, kaka beda vlada v sedanjem vojnem času med učitelji-penzionisti na Kranjskem! Večina njih je zadolženih in s svojimi mesečnimi obremenjenimi prejemki absolutno ne morejo izhajati. Vrhutega si morajo še pretirano drago stanarino plačevati s a m i, kar je velika krivica. Kredita nikjer nič, cene živilom pa bajno visoke — da ne rabim trpkjega izraza. Zadnji čas je, da se tem siromakom, ki so svoje moči izčrpali v težavnem kulturnem delu, priskoči na pomoč z izdatno denarno podporo. To zahtevata čast in človekoljubje v deželi!

K tej notici se usojam poslati vam dodatek. Najprej bi omenil, da bi se število penzionistov lahko skrčilo s tem, da ne bi pošiljali v pokoj oseb, ki so čvrste in čite in predpisanih službenih let še niso dovršile. Kapricam kogarkoli, ki bi predlagal tega in onega tovariša iz žaljenega samoljubja ali iz kakega drugega netehtnega vzroka v penzijo, bi se treba z vsi energijo postaviti po robu! Če so razni neizprašani, neučiteljski činitelji dobri za učiteljevanje, mislim, da bi se lahko pridržali tudi strokovno izobraženi možje.

Toliko le mimogrede. — Zdaj pa povem, da je stanje penzionistov med učiteljstvom na Kranjskem uprav — **obupno!** Poznam tovariše, ki so v pravem pomenu besede **beračili** za kosce kruha med kmeti. A niso ga dobili niti za denar! Poznam tovariša, ki je prosil imovito posestnico, naj mu proti plačilu speče hlebeček kruha, ko bo pekla kruh tudi zase. Odgovor je bil: **»Ne! Bojim se, da nam bo zmanjkalo moka!«** — In tako ne le da ne dobiš kruha, istotako ne zabele, ne cukra, ne sploh drugih živil niti z zlatim denarjem!

In tako navijajo cene celo bornim učiteljem, ki se jim imajo zahvaliti za toliko dobrot! Poznam upokojeno učiteljico, odlično po duhu in srcu. Zaradi nesrečnih okoliščin je prišla ob vse: prodano ji je bilo celo pohištvo itd. Primorana je stanovati pri stranki, ki ji daje meblirano sobo, seveda proti visoki najemnini. Moža ima bolnega na fronti. Dva otročiča zdihujeta z materjo vred lakote in mraza v tesni sobici. Čez nekaj mesecev pa ima pričakovati pomnožek v rodovini. In vendar je hotela brezsrčna lastnica vreči te uboge ljudi na cesto. Sličan slučaj se je dogodil učiteljskemu penzionistu, osivelemu delavcu na polju narodove prosvete. Za staro, mokrotno, napol podrto stanovanje mora plačevati v borni slovenski vasi letnih 224 K (reci in piši: dvestoštiriindvajset kron!). A ker se je usojal povedati v brk nekaj resnic svojemu odirškemu gospodarju, mu je, kakor v gornjem slučaju, sredi zime odpovedal stano-

¹ Glej tudi naš današnji uvodnik!
Ured.

vanje! In bogve, koliko je še takih slučajev! Vendar svetujemo vsem takim nesrečnikom, naj se sklicujejo na cesarski ukaz z dne 29. julija 1914, po katerem v tem vojnem času nikogar ni smeti vreči na cesto!

Pa koliko bi še lahko pisal o bedi učiteljskih penzionistov na Kranjskem! A za doščajo naj za danes te vrstice! —

Ni čuda, da je »Narodova« notica obudila sočutje gdč. Fanice Avsenikove iz Begunj pri Lescah, ki je glasom sobotnega »Naroda« nabrala v gostilni J. Avsenik med zavednimi Begunjci 12 K za »bedno penzionirano učiteljstvo«. Hvala in čast Ti, plemenita slovenska duša! Ni me sram povedati, da sem se zjokal ob čitanju onih vrstic! Vivant sequentes! —

Književnost.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem pozivlja v svoji zadnji okrožnici vse slovensko štajersko učiteljstvo, da po mogočnosti podpira edini naš pedagoški list »Popotnik«, ki izide takoj, ko se oglaš dovoljno število naročnikov. Na nas vseh je tedaj, ako hočemo, da list ne le vzdržimo, ampak tudi skrbimo, da se razvija. Vkljub slabim časom ne smemo pozabiti tudi duševne hrane, ne smemo izgubiti vsega idealizma. — Vsaka šola naj je naročnik, povrhu pa ima učiteljstvo vsake šole vsaj po en izvod naročen in plačan. Sramotno bi bilo, da bi vse slovensko učiteljstvo ne moglo vzdrževati enega pedagoškega glasila!

Srednješolske vesti.

V 8. činovni razred je pomaknjen glavni učitelj na ljubljanskem učiteljskišči Alojzij Petsche.

Iz srednješolske službe. Profesor nemške realne gimnazije v Gorici, Herman Kahr, je pridelen za šolsko leto 1915/16 v službovanje višji realki v Ljubljani.

Študijska knjižnica v Gorici. Ena izmed dragocenih zbirk, ki so še ostale v Gorici, je tudi c. kr. študijska knjižnica, ki se nahaja v drugem nadstropju slovenskolške gimnazije. Knjižnica šteje približno 30.000 knjig, med njimi veliko število rokopisov in dragocenih, redkih del. Granate so že večkrat prebile streho in strop, da pada ob deževnem vremenu voda v curkih v knjižne prostore in je veliko knjig že pokvarila, med njimi mnogo nenadomestljivih. Bati se je, da bo s časom vsa knjižnica, ki je z razbitim stropom in razbitimi okni izpostavljena vsem neizogodam vremena — uničena, ako je poklicani faktorji ne rešijo. Njeno vrednost cenijo na več stotisoč kron. Pripominjamo, da je še vedno čas in prilika rešiti knjižnico iz Gorice, na kar opozarjamo tozadevne faktorje!

Sedanji hudi časi nalagajo rodoljubom posebne dolžnosti tudi glede učeče se mladine. Siromašni dijaki potrebujejo bolj kakor kdaj podpore in zlasti naj bi se vsakdo, ki hoče prispevati v dobre namene, spomnil tudi dijaške kuhinje, k jo vzdržuje zaslužno dijaško podporno društvo »Domovina« v Ljubljani.

Kranjske vesti.

STANISLAV PLEHAN.

Najbolj tragično je, če se mora človek ločiti od življenja, ko se je ravno pripravil in usposobil, da stopi vanje: v srcu upanje, v duši pogum! A hipoma, kakor bi odrezal — vse je končano! Tako je bilo z njim, komaj 21letnim maldenčičem, ki je po dolgi in mučni bolezni dne 2. m. zaspal pri svojih starših v Ljubljani. Stanislav Plehan je bil med najmlajšimi našimi tovariši, saj je komaj končal študije; a uporabiti ni mogel narodu v korist ničesar, kar je živelo v njem. Vse je padlo brezplodno v grob! Vedno manj nas je, in še najmlajši gredo od nas! — Blag mu bodi spomin!

— **Iz ljudskošolske službe.** Učiteljski kandidat Fran Logar je nameščen za suplenta v Vipavi. Šolo v Banjaloki vodi začasno definitivna učiteljica Marija Horvat-Nosanova, ker je odšel nadučitelj Rajko Mežan k vojakom. Šolo v Orehoviči vodi začasno definitivna učiteljica Ivana Nagu-Zalokarjeva, ker je odšel nadučitelj Srečko Nagu k vojakom. Za suplentinjo na Vrhniki je nameščen kandidatinja Julijana Spitzjerjeva. — Na mesto obolelega

nadučitelja Valentina Burnika v Metliki je imenovana za suplentinjo Marija Gabriščekova, šolsko vodstvo pa je prevzel učitelj Konrad Barle. Za provizorično učiteljico v Srednji vasi v Bohinju je imenovana Franciška Rihteršičeva. — Kandidatinja Amalija Uršičeva je nameščen za suplentinjo v Gribljah, ker je učitelj Ernest Šušteršič odšel k vojakom. Za provizorično učiteljico v Gornji Sušici je imenovana suplentinja Valerija Jerajeva. — Kandidatinja Ruža Divjakova je pripuščena k brezplačni praksi na šestrazrednici pri D. M. v Polju. — Kandidatka Marija Kremerjeva je postala suplentinja na petrazrednici v Srednji vasi, kandidatka Ana Hočevarjeva pa v Velikih Laščah. Začasnica učiteljica na dvorazrednici na Vačah je postala suplentinja Marija Trametova, kandidatka Irma Groharjeva je postala suplentka na ljudski šoli v Toplicah. — Ker je nadučitelj Viktor Mihelič na dopustu zaradi bolezni, je nameščen pri Devici Mariji v Polju za suplentinjo Štefanija Novakova. Nadučitelj Dominik Bric je odšel k vojakom, zato je nameščen na Dobrovi za suplentinjo kandidatinja Ernestina Gospodaričeva. V Cerknici je nameščen za suplentinjo kandidatinja Alojzija Modičeva, ker je učitelj Fran Škof odšel k vojakom. Definitivna učiteljica Milena Kavčičeva je prevzela interimskično vodstvo ljudske šole v Mirni peči, ker je odšel nadučitelj Fran Juvanec k vojakom. Suplentinja Kristina Rogarjeva je imenovana za provizorično učiteljico na Dobrovi.

— **»Slovenska šolska Matica«.** Delo poverjenikov gre počasi izpod rok. Dozdaj se jih je odzvalo samo 22, in sic. s Kranjskega 5, s Štajerskega 15, iz Istre 1, iz Trsta 1, z Goriškega pa še nihče. Res je, da so postale vsled vojne tudi za S. S. M. razmere neugodne, a nekoliko več bi se pa pri dobri volji in stanovski zavednosti že lahko storilo. Kjer je poverjenik mobiliziran, naj prevzame predsednik okrajnega učiteljskega društva ta častni posel, ali pa naj izroči to delo komurkoli v okraju. Ker je veliko učiteljev mobiliziranih, naj stopijo v teh težkih časih naše kolegije na plan ter naj prevzemajo agitacijo za S. S. M. in začno nabirati naročnine. Kjer pa le ni dobiti marljivega poverjenika ali poverjenice, pa pošlje lahko vsak članarino (4 K) naravnost na naslov »Slovenske šolske Matice« v Ljubljano. Torej le hitro na delo!

— **Jubilejska samopomoč.** Dne 2. decembra pret. l. je umrl tovariš Janko Janežič, c. kr. vadniški učitelj v Ljubljani, ki je bil član društva »Jubilejska samopomoč«. Ker je društveni predsednik mobiliziran, sem kot njegov namestnik v smislu § 3. društvenih pravil izplačal zakoničnem dedičem 504 krome. Vsled tega pozivljam vse člane, da plača vsak za Janežičev smrti slučaj v smislu § 4. tekoma enega meseca 2 kroni. Hkrati plačaj vsak član v smislu § 5. za leto 1916 v rezervno podporno zalogo 2 kroni članarine. Ker so vsled vojne društveniki neznanokje razkropljeni, zato se to pot ne bodo razpošilale poštne položnice (čeki), ampak plačaj vsak član 4 K 6 vin. po poštni nakaznici na naslov: »Hranilnica in posojilnica učiteljskega konvikta v Ljubljani«.

Pozor! Dne 28. januarja 1916 je umrl v Št. Vidu pri Grobelnem tovariš Matija Šumer, nadučitelj v pok. Poleg zgoraj navedene vsote je treba tudi za ta smrti slučaj plačati po poštni nakaznici 2 K 6 v. Poštne položnice se ne bodo razpošilale. Ljubljana, 1. februarja 1916.

Jakob Dimnik, podpredsednik.

— **Umrla je** dne 22. pret. mes. gospa Ana Rihteršičeva, soproga tovariša Rihteršiča, nadučitelja v Bohinjski Srednji vasi. — Bila je plemenita, dobra slovenska žena in mati, ki ji bodi ohranjen blag spomin! Preostalih naše iskreno sožalje!

— **Umrla je** v Ljubljani v visoki starosti 87 let gospa Pavlina Kaltenegger pl. Riedhorst, rojena Pongratz, vdova nekdanjega deželnega glavarja in finančnega prokuratorja ter mati gospoda dvornega svetnika Oskarja viteza Kalteneggerja, referenta v upravnih in gospodarskih stvarih v dež. šolskem svetu. Plemenita gospa je uživala iskrene simpatije in spoštovanje v vseh krogih. Bodi ji ohranjen blag spomin! — Preostalih naše sožalje!

— **Umrla je** v Ljubljani gospa Ana Götzlova, mati tovarišic Pavle Götzlove in Viktorije Pristovškove ter tašča tovariša Franca Pristovška. Naj počiva v miru blaga žena! Preostalih naše iskreno sožalje!

— **Posebni izkaz božičnih zavitkov,** ki so došli nabiralnici daril v naravi pri c. kr. deželni vlad v Ljubljani za vojske v vojni. Izven Ljubljane: Ljudska šola v Sv. Jakobu ob Savi 10 komadov;

zasebna uršulinska dekliška šola v Škofji Loki 262 komadov; zasebna uršulinska učit. pripravnica v Škofji Loki 192 komadov; ljudska šola v Železnikih 36 komadov; ljudska šola v Velikih Poljanah 47 komadov; ljudska šola v Predosljah pri Kranju 42 komadov; ljudska šola v Zažarju pri Vrhniki 30 komadov; ljudska šola v Dupljah na Gorenjskem 63 komadov; ljudska šola v Selcih 100 komadov; c. kr. rudniška dekliška šola v Idriji 577 komadov; neimenovan 2 komada; ljudska šola v Radovljici 120 komadov; ljudska šola v Bukovici pri Škofji Loki 35 komadov; nemška ljudska šola v Lazih pri Novem mestu 16 komadov; deška meščanska šola v Krškem 115 komadov; ljudska šola v Obermošl, Kočevje, 50 komadov; ljudska šola v Spodnjem Logatcu 90 komadov; ljudska šola v Preski pri Medvodah 30 komadov; ljudska šola v Metliki na Dolenjskem 130 komadov; zunanja uršulinska dekliška ljudska šola v Škofji Loki 120 komadov; ljudska šola v Podstenju 14 komadov; ljudska šola v Smartnem pri Kranju 128 komadov; c. kr. rudniška deška ljudska šola v Idriji 327 komadov; ljudska šola v Petrovi vasi pri Črnomlju 24 komadov; ljudska šola v Grahovem 80 komadov; ljudska šola v Mirni na Dolenjskem 105 komadov; ljudska šola v Podragi pri Vipavi 18 komadov; ljudska šola v Srednji vasi pri Kočevju 160 komadov; ljudska šola v Škocijanu pri Mokronogu 120 komadov; ljudska šola v Orehku pri Prestranku 50 komadov; nemška zasebna ljudska šola v Vevčah 60 komadov; ljudska šola v Trbojah 50 komadov; ljudska šola v Gornjih Sušicah pri Novem mestu 50 komadov; ljudska šola v Srednji vasi pri Bohinju 40 komadov; ljudska šola v Št. Vidu nad Ljubljano 182 komadov; ljudska šola v Virči vasi 30 komadov; ljudska šola v Veliki dolini na Dolenjskem 32 komadov; ljudska šola v Ribnici 73 komadov; ljudska šola v Gočah pri Vipavi 34 komadov; ljudska šola v St. Jerneju na Dolenjskem 22 komadov; ljudska šola v Šembijah pri Knežaku 60 komadov; ljudska šola v Velikih Laščah 20 komadov; ljudska šola v Vremu 40 komadov; ljudska šola v Novem mestu 165 komadov; ljudska šola v Postojni 140 komadov; ljudska šola v Žužemberku 84 komadov; ljudska šola na Rakeku 120 komadov; deška ljudska šola v Škofji Loki 181 komadov; ljudska šola v Stockendorfu pri Črnomlju 27 komadov; ljudska šola v Reichenau, Kočevje, 9 komadov; gospodinjstva šola v Idriji 24 komadov; Cesarja Franca Jožefa jubilejska ljudska šola v Kamni gorici 80 komadov; ljudska šola v Čadrezah pri Beli cerkvi na Dolenjskem 41 komadov; ljudska šola v Kuželju na Kulpi 14 komadov; ljudska šola v Podkrajju pri Postojni 120 komadov; ljudska šola v Blatni Brezovici pri Vrhniki 39 komadov; ljudska šola v Vipavi 136 komadov; ljudska šola v Masernu pri Dolenji vasi, Ribnica, 50 komadov; ljudska šola v Hoheneggu pri Kočevju 16 komadov; ljudska šola v Koprivniku v Bohinju 39 komadov; ljudska šola v Novem Kotu, Kočevje, 14 komadov; ljudska šola na Vinici, Bela Krajina, 30 komadov; ljudska šola v Lichtenbachu, Kočevje, 14 komadov; ljudska šola v Primskovem pri Kranju 100 komadov; ljudska šola v Javorjih pri Škofji Loki 58 komadov; samostanska šola v Mekinjah pri Kamniku 90 komadov; ljudska šola v Sostrem 73 komadov; ljudska šola v Tomišlju 88 komadov; ljudska šola v Trziču 37 komadov; knezoškofijska zasebna gimnazija v Št. Vidu pri Ljubljani 383 komadov; ljudska šola na Ježici 112 komadov; ljudska šola v Mostah pri Ljubljani 210 komadov; ljudska šola v Breznici, Žirovnica, 156 komadov; ljudska šola v Trebnjem pri Novem mestu 133 komadov; ljudska šola v Begunjah pri Cerknici 86 komadov; nemška zasebna ljudska šola v Domžalah 50 komadov; ljudska šola v Šmarji 90 komadov; ljudska šola v Zgornji Šiški 40 komadov; ljudska šola v Jaršah 63 komadov; ljudska šola v Št. Jakobu ob Savi 47 komadov; ljudska šola v Suhorju pri Litiji 80 komadov; ljudska šola v Polhovem gradu 81 komadov; ljudska šola v Dolskem pod Ljubljano 20 komadov; ljudska šola v Krtni pri Dobu 30 komadov; ljudska šola v Rudniku 70 komadov; ljudska šola na Vrhniki 79 komadov; ljudska šola v Iški vasi pri Ljubljani 43 komadov; ljudska šola v Hruševju 24 komadov; ljudska šola v Ihanu pri Domžalah 32 komadov; ljudska šola na Vojskem pri Idriji 25 komadov; ljudska šola v Trziču 93 komadov; ljudska šola na Dobravi 150 komadov; ljudska šola v Kranju 172 komadov; ljudska šola v Dvoru 85 komadov; ljudska šola v Dobrnicih 34 komadov; ljudska šola v Krškem 22 komadov. — Iz Ljubljane: Mestna slovenska dekliška šola 560 komadov; mestna nemška dekliška

šola 620 komadov; mestni licej 520 komadov; nemška zasebna dekliška ljudska šola ljublj. šol. kuratorija 510 komadov; c. kr. II. državna gimnazija 383 komadov; c. kr. nemška državna gimnazija 136 komadov; c. kr. učiteljska in učiteljska pripravnica 584 komadov; c. kr. državna realka 617 komadov; III. mestna deška ljudska šola 160 komadov; II. mestna deška ljud. šola 295 kom.; nemška mestna deška ljudska šola 110 komadov; c. kr. prva državna gimnazija 783 komadov; deška ljudska šola nemškega šolskega društva 215 komadov; dekliška šola Lichtenthurnovega zavoda 588 komadov; nemška zasebna učiteljska pripravljavnica ljubljanskega šolskega kuratorija 60 komadov; IV. mestna deška ljudska šola 173 komadov; zasebni učni zavod Jožefa Christofa 36 komadov; deška in dekliška ljudska šola v Šiški 480 komadov; otroški vrtec v Šiški 46 komadov; ljudska šola na Barju 100 komadov; Marijanum 34 komadov; nemška zasebna ljudska šola ljubljanskega šolskega kuratorija v Šiški 78 komadov; I. mestna deška ljudska šola 445 komadov; Marija, Lujza in Viktorija Königsbergerjeve 50 komadov.

— **Zahvala.** Podpisano šolsko vodstvo izraža v imenu šolske mladine najtoplejše zahvalo za novoletno obdarovanje vsem, ki so karkoli prispevali za krasno razsvetljeno dovesce, posebno zahvalo pa gospodu Dušanu Serncu, inženir in ravnatelj kranjske deželne elektrarne, in njega gospe soprogi za vsestransko podporanje. — Šolsko vodstvo v Lescah.

— **Treba vedno previdnosti.** V neki vasi na Vipavskem bi se te dni zgodila kmalu večja nesreča. Vojaki, ki so bili pred začetkom šolskega leta nastanjeni v ljudski šoli, so pozabili na peči patrone. Te dni je pritisnil mraz, in peč so zakurili. Že med prvo uro se je zaslišal dvakratni strel. Svinčenki sta udarili v nasprotno steno brez nesreče. Seveda so otroci v strahu in joku drveli na prosto. — Preiščite in oddajte torej vse nevarne reči županstvu v roke!

Štajerske vesti.

MATIJA ŠUMER.

Stara korenina je usahnila — naš Matija Šumer, nadučitelj v pokoju v Št. Vidu-Grobelnem, je šel v 72. letu svoje dobe končno k pravemu počitku. Umrl je dne 28. pret. mes. po dolgotrajni in mučni bolezni, visoko čislan, splošno cenjen in spoštovan kulturni delavec! — Iz naših vedno redkejših vrst je stopil mož, ki je s svojo osebnostjo, s svojim idealnim navdušenjem, z vsem svojim žitjem in bitjem označal pristi tip narodnega učitelja. — Njegovo nesebično in plodovito delovanje v šoli in zunaj nje mu zagotavlja v srcih vseh, ki so ga poznali, trajen, zvest spomin! — Bodi mu lahka ljubljena zemlja slovenska!

ALOJZIJ KOŠAR.

Pri Sv. Petru v Gornji Radgoni je umrl tovariš Alojzij Košar, tamkajšnji učitelj. Rojen je bil leta 1855. pri Sv. Ani, učiteljske je dovršil leta 1878., definitivno je bil nameščen leta 1881. — Ves čas učiteljevanja je zvesto in uspešno izpolnjeval svoje stanovske dolžnosti. — Bodi mu ohranjen ljub in trajen spomin!

— **Iz Maribora** nam poročajo: Po mestu se je pojavilo število slučajev črnih koz in tudi nekaj slučajev otrpenja tilnika. Prvo bolezen so menda zanesli bolni vojaki iz fronte. Oblasti so odredile zaradi tega splošno cepljenje koz, po šolah je celo vsak učenec in vsaka učenka v to primorana. Civilno prebivalstvo se ravno tako pridno poslužuje ugodnosti cepljenja, kakor vojaštvo. Vkljub temu se je pojavilo zopet par slučajev dne 20. pr. meseca, daši je bilo prej že par dni mir. Med otroki se pojavljajo tudi slučajji škrlatice in davice, daši v omejeni meri. Upati je, da se bo vse to kmalu poleglo, zakaj vojaška sanitetna oblast je odredila, da se bo mesto in okolica od zdravstvenih komisij pregledala in necepljenim cepile kože.

— **Iz Celja** nam poročajo: Poročil se je učitelj tukajšnje okoliške šole, tovariš Slavko Gobec, t. č. četovodja pri 87. polku, z gdč. Albino Nendlovo iz Št. Jurja ob Južni železnici. Mlademu, narodnemu paru obilo sreče!

— **V štajerskih šolah** — ljudskih, strokovnih in srednjih — niso imeli dne 27. januarja t. l. pouka, in sicer povodom rojstnega dne nemškega cesarja.

— **Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«.** Društveni odbor naznanja: V letu 1916. sta se pripetila dva